

**Ekonomicko-správní fakulta
Masarykova univerzita v Brně**

Strukturální fondy

—

zaměřeno na inovace

Zpracovala: Alena Rabatová (UČO: 63158)

Inovace jsou faktorem, který ovlivňuje konkurenceschopnost ekonomiky a uplatňuje výzkum a vývoj v průmyslu a službách. Vytváří tak základ rychlejšího ekonomického rozvoje a růstu. Dalo by se říct, že inovace podporují i vytváření a zkvalitnění pracovních míst zvyšováním konkurenceschopnosti společnosti. K financování zavádění inovací mohou podniky využít i zdroje z fondů Evropské unie.

V rámci Strukturálních fondů jsou inovační akce svou povahou výjimečné, neboť se nezakládají na vzájemné dohodě mezi EK a členským státem, ale jsou výlučně v pravomoci EK. Na tato opatření je vyčleněna jen malá část celkových prostředků strukturálních fondů (cca 0,5 %). Iniciují pilotní projekty a studie pro nové politiky, zdokonalují nakládání s finančními prostředky a napomáhají odhalování nových možností.

Pro období 2000 - 2006 stanovila EK tato tři hlavní témata pro inovační opatření financované z ERDF:

- regionální ekonomiky založené na vědomostních a technologických inovacích,
- regionální rozvoj založený na informační společnosti (e-EuropeRegio),
- regionální identita a udržitelný rozvoj.

Inovační akce mohou být financovány i z ESF (např. projekty v oblasti zaměstnanosti a odborného školení) nebo z FIFG (inovační akce v rybářském sektoru).

Strukturální fondy, které využívá strukturální politika Evropské unie, vycházejí z pěti zásadních principů:

1. princip koncentrace
2. princip partnerství
3. princip programování
4. princip doplňkovosti
5. princip monitorování a vyhodnocování.

Cílem této strukturální politiky je snižování rozdílů mezi sociální a ekonomickou úrovní jednotlivých regionů, podpora jejich rozvoje a strukturálních změn. Strukturální politika prosazuje tento cíl pomocí podpory chudších nebo problémových regionů. Všechny regiony s výjimkou Prahy jsou zařazeny pod Cíl 1 a mohou využívat podpory ze strukturálních fondů EU. Praha může čerpat z cíle 2 a 3.

V České republice probíhá spolufinancování z těchto fondů pomocí operačních plánů, které musely být zpracované před vstupem do EU. Operační programy jsou součástí Národního rozvojového plánu (NRP) na léta 2004 až 2006 zaměřenou na oblast hospodářského rozvoje.

Jedná se o pět operačních programů:

OP Průmysl a podnikání (OP PP)

OP Infrastruktura

OP rozvoj lidských zdrojů

OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Společný regionální operační program.

Operační programy se dále dělí na Priority a každá priorita má ještě svá opatření.

Podpora inovací je součástí OP Průmysl a podnikání. Tento program má za cíl zachovat a dále rozvíjet konkurenceschopný a efektivně vyrábějící průmyslový potenciál, účinně přispívat ke zvyšování hospodářské výkonnosti výrobní základny a podpořit potřebné strukturální změny průmyslu, aby ČR na konci následujícího programovacího období dosáhla významného pokroku při přibližování k ekonomické úrovni regionů v EU.

Operační program Průmysl a podnikání má tři priority:

Priorita 1. Rozvoj podnikatelského prostředí

- opatření jsou zaměřena na výstavbu, regeneraci a rozvoj podnikatelské infrastruktury, zlepšení prostředí pro rozvoj lidských zdrojů v oblasti průmyslu a podnikání, rozvoj a zkvalitňování informačních a poradenských služeb a na podporu infrastruktury pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace.

Opatření 1.1 – Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace

Opatření 1.2 – Rozvoj podnikatelské infrastruktury

Opatření 1.3 – Infrastruktura a rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání

Opatření 1.4 – Rozvoj informačních a poradenských služeb

2. Rozvoj konkurenceschopnosti podniků

- opatření jsou zaměřena na pomoc začínajícím podnikatelům a malým a středním podnikům s rozvojovým potenciálem (MSP), podporu inovačních procesů vedoucích

k vývoji nových výrobků, technologií a služeb, podpora efektivního a úsporného nakládání s energií v podnikatelském sektoru

Opatření 2.1 – Zakládání a rozvoj malých a středních podniků

Opatření 2.2 – Podpora inovací výrobků, technologií a služeb

Opatření 2.3 – Snižování energetické náročnosti a vyšší využití obnovitelných zdrojů energie

3. Technická pomoc

- opatření jsou zaměřena na poskytování financování na řízení, realizaci, monitorování a kontrolu operací OP PP, na studie, pilotní projekty, na rozvoj informačního systému a publicitu.

Opatření 3.1 – Technická pomoc při řízení implementaci programu

Opatření 3.2 – Ostatní technická pomoc

Za řízení OP Průmysl a podnikání zodpovídá Řídící orgán pod dohledem Monitorovacího výboru, který dohlíží nad realizací programu a monitoruje využívání všech prostředků v rámci OP PP. Řídícím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu, které bylo jmenováno na základě usnesení vlády č. 102/2002. Zprostředkujícím subjektem byla určena agentura CzechInvest, Česká energetická agentura, CzechTrade, Českomoravská záruční a rozvojová banka.

Pro oblast inovací je důležité Opatření 2.2 – Podpora Inovací výrobků, technologií a služeb. Toto opatření realizuje program INOVACE. Cílem programu je pomocí dotací a zvýhodněných úvěrů podpořit realizaci projektů zaměřených na zvýšení technických a užitných hodnot výrobků, služeb, nebo zvyšujících efektivnost procesů výroby a poskytování služeb, nebo na zavedení pokrokových metod řízení, provedení významných změn organizační struktury či změn ve strategické orientaci podnikatele či jiných netechnických inovací, posilujících tak schopnost dlouhodobé konkurenceschopnosti podnikatelů a jejich udržitelného růstu. Spočívá to hlavně v podporování podniků, které aplikují výsledky průmyslového výzkumu a vývoje, transfer technologií a know-how a vyvíjení inovativní výrobky a technologie nejen pro český trh. Dále podporuje projekty vedoucí ke zřízení

inovativních služeb, zaměřených na životní prostředí a udržitelný rozvoj, vývoj, zavádění a širší využití inovativních informačních a komunikačních technologií.

Správce programu je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Zvýhodněné úvěry poskytuje Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., která plní funkci konečného příjemce. Pokud mluvíme o implementační agentuře tohoto programu, jde o CzechInvest.

Příjemci v rámci tohoto programu jsou soukromé podniky, které se podílejí na vysoce inovativních řešeních a realizaci výsledků výzkumu a vývoje. Pokud chce podnik požádat o podporu v rámci tohoto programu musí k datu podání žádosti splňovat základní podmínky, které jsou pro tento program vyhlášené.

Jedná se o tyto podmínky:

- musí mít sídlo na území ČR (PO) či být občanem ČR s trvalým pobytem na jejím území (FO)
- musí být podnikatel ve smyslu § 2 zákona č. 513/1991 Sb., vedoucím účetnictví. V případě malého a středního podnikatele musí být podnikatelem ve smyslu nařízení Komise ES č. 70/2001 o aplikaci článků 87 a 88 Smlouvy o založení ES na veřejnou podporu ve prospěch malého a středního podnikání
- musí být registrován jako plátce daně z příjmu na finančním úřadě podle § 33 odst. (1) zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků v platném znění a prokázat placenou daňovou povinnost v oblasti daně z příjmu za dobu dvou uzavřených předcházejících daňových období před datem podání žádosti o podporu
- musí být na území ČR oprávněn k podnikání odpovídajícímu předloženému inovačnímu projektu, na který má být podpora poskytnuta
- musí mít ke dni registrace žádosti podle svého čestného prohlášení vypořádány všechny závazky vůči finančnímu úřadu, České správě sociálního zabezpečení, zdravotním pojišťovnám, Pozemkovému fondu, Fondu národního majetku, Státnímu fondu životního prostředí, Státnímu fondu rozvoje bydlení atd.

Příjemcem podpory nemůže být podnikatel, pokud ke dni registrace žádosti:

- je na jeho majetek prohlášen konkurs,
- je mu povoleno vyrovnání s věřiteli,
- byl zamítnut návrh prohlášení jeho konkurzu pro nedostatek majetku,

- je proti němu veden výkon rozhodnutí nebo je v likvidaci.

Projekt může zahrnovat spolupráci s výzkumnými, vývojovými organizacemi, centry strategických služeb, technologickými a inovačními centry, která vede k inovaci výrobků a služeb. Je samozřejmostí, že nemusí splňovat určité podmínky jen příjemce podpory, ale jsou dané i pevné hranice pro předložený projekt.

Tyto podmínky jsou:

- a) musí být realizován na území ČR mimo region Praha,
- b) žadatel musí jednoznačně prokázat vlastnická nebo jiná práva k nemovitostem a pozemkům, kde projekt realizován. Tato práva prokáže výpisem z katastru nemovitostí a snímkem z katastrální mapy. V případě nájemní smlouvy k nemovitostem a pozemkům, musí být tato smlouva sjednána minimálně na dobu realizace inovačního projektu,
- c) úplnost a kvalita předkládaného projektu,
- d) jako součást žádosti o podporu musí být předložena studie proveditelnosti inovačního projektu v předepsané struktuře,
- e) projekt musí být šetrný k životnímu prostředí. Žadatel při podpisu podmínek o poskytnutí podpory doloží vyjádření vydané dle Postupu při posuzování vlivů na životní prostředí projektů spolufinancovaných ze strukturálních fondů Evropské unie v programovacím období 2004-2006 vydaného Ministerstvem životního prostředí. Tento postup upravuje způsob získání vyjádření z hlediska nutnosti posouzení projektu dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění,
- f) žadatel o dotaci musí zajistit spolufinancování nákladů na realizaci projektu z vlastních nebo z ostatních zdrojů. Toto spolufinancování musí být žadatelem řádně doloženo.

Podporu by nezískal projekt z oblasti základního výzkumu, projekt spojený pouze se zvyšováním efektivnosti využívání energie či snižováním energetické spotřeby žadatele o podporu a projekty řešící prostou obměnu výrobku, obměnu technologií, strojů a zařízení nebo racionalizaci výroby.

Program INOVACE kombinuje dvě formy poskytování podpory. První je zvýhodněný úvěr. O tento úvěr lze žádat přímo Českomoravskou záruční a rozvojovou banku prostřednictvím jejích poboček nebo na příslušném Regionálním poradenském a informačním centru. Žadatel může využít i regionální kanceláře CzechInvestu. Jedná se o úvěr ve výši 3 – 50 mil. Kč v případě projektu zaměřeného na inovace výrobku nebo technologie nebo ve výši 1 – 25 mil. Kč, jde-li o inovace služeb. Maximální možná částka dosáhnout 60 % uznatelných nákladů. Doba splatnosti úvěru je maximálně 9 let. Podnikatel může zažádat o odklad splátek až o 4 roky. Pevná úroková sazba činí 3 % p.a. O tento typ podpory mohou žádat pouze malý a střední podnikatelé.

Druhou formou je dotace. Ta je účelově určená k úhradě uznatelných nákladů. Dotace může dosáhnout výše 3 – 50 mil. Kč, pokud jde o projekt zaměřený na inovaci výrobku nebo technologie. V případě inovace služeb je dotace ve výši 1 – 25 mil. Kč, ale maximálně 46% uznatelných nákladů projektu.

Podnikatel může také tyto dvě formy podpory kombinovat. Lze tedy požádat zároveň o zvýhodněný úvěr a o dotaci. O poskytnutí dotace rozhoduje Ministerstvo průmyslu a obchodu a dotace je vyplácena příjemci podpory na základě splnění podmínek tohoto rozhodnutí. O poskytnutí zvýhodněného úvěru rozhoduje ČMZRB na základě posouzení úvěrovatelnosti projektu a kladného stanoviska hodnotitelské komise. Podmínkou čerpání úvěru je doručení pravomocného rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Podnikatel si může do projektu zahrnout jen náklady, které jsou v daném programu uznatelné. Pro program INOVACE musí uznatelné náklady splňovat následující podmínky:

- musí být vynaloženy v souladu s cíli programu a musí bezprostředně souviset s realizací projektu,
- musí být vynaloženy k datu přijetí žádosti o podporu (neplatí u energetického auditu),
- musí být prokazatelně zaplacený příjemcem podpory,
- musí být doloženy průkaznými účetními doklady.

Uznatelnými náklady projektu pak jsou:

- 1) náklady na pořízení strojů a zařízení, včetně informačních a komunikačních technologií (ITC),

- 2) náklady na rekonstrukci a technické zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku, který splňuje podmínky:
  - a) musí být využíván výhradně příjemcem podpory,
  - b) musí se jednat o odpisovatelná aktiva,
  - c) musí být zahrnutý do aktiv příjemce podpory a ponechán v podniku po dobu min. 5 let.
- 3) náklady na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku, které jsou vytvořeny náklady na transfer technologie ve formě nákupu patentů, operativních nebo patentových licencí na know-how a nepatentovaných know-how, a to maximálně do výše 25% uznatelných nákladů na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. U malých a středních podniků lze tyto náklady započítat až do výše 100% uznatelných nákladů na pořízení dlouhodobého hmotného majetku. Hodnotu nákladů na nákup dlouhodobého nehmotného majetku lze započítat za předpokladu, že investice do nehmotných aktiv zůstane spojena s regionem příjemce. Tento majetek pak musí splňovat následující podmínky:
  - a) musí být využíván výhradně příjemcem podpory,
  - b) musí se jednat o odpisovatelná aktiva,
  - c) musí být zahrnutý do aktiv příjemce podpory a ponechán v podniku, který obdržel podporu, minimálně pět let,
  - d) pokud bude dlouhodobý nehmotný majetek zakoupen od třetích subjektů, musí být tato transakce provedena za tržních podmínek;
- 4) pro malé a střední podniky osobní náklady a jiné provozní náklady,
- 5) pro malé a střední podnikatele náklady na konzultační služby, které jsou poskytované externími konzultanty a nemají povahu trvalých nebo opakujících se činností a nevztahují se k obvyklým provozním nákladům podniků. Může jít maximálně o 50% nákladů na zajištění těchto služeb,
- 6) náklady na publicitu spojené s realizací projektu.

Uznatelnými náklady nejsou:

- DPH, pokud je příjemce podpory plátcem DPH,
- náklady na pořízení použitých strojů a zařízení,
- náklady uhrazené před datem podání žádosti o podporu,
- splátky půjček a úvěrů,
- sankce a penále,

- náklady na záruky, pojištění, úroky, bankovní poplatky, kurzové ztráty, celní a správní poplatky,
- leasing.

Projekt je pak posuzován podle daných kritérií pro výběr projektu. Agentura CzechInvest přijme žádosti o udělení dotace nebo zvýhodněného úvěru. Tyto projekty posoudí z hlediska formální úplnosti a z hlediska naplnění kritérií přijatelnosti projektu a může i zajistit zpracování odborných posudků k naplnění vybraných výběrových kritérií.

Výběrová kritéria:

- 1) úroveň konkurenceschopnosti příjemce podpory,
- 2) inovační potenciál žadatele,
- 3) technické parametry inovačního projektu,
- 4) míra inovace zaváděného výrobku, technologie, služby či netechnické inovace,
- 5) vliv realizace projektu na životní prostředí,
- 6) projekt musí splňovat některou z následujících podmínek:
  - a) využívat výsledky výzkumu a vývoje v podobě patentu, licence, transferu technologie při realizaci projektu, přičemž musí prokázat jejich vlastnictví,
  - b) disponovat funkčním prototypem nebo vzorkem výrobku,
  - c) prokázat existenci mezery na trhu a reálnost zvoleného řešení jejího využití,
  - d) prokázat potřebnost a možný přínos realizace netechnické inovace.
- 7) proveditelnost inovačního projektu prokázaná předloženou studií proveditelnosti,
- 8) finanční zdraví žadatele o podporu (podle vypočteného ratingu pokud bude podpora žádána pouze formou dotace),
- 9) úvěrovatelnost projektu (pokud je žádáno o zvýhodněný úvěr nebo kombinaci obou druhů podpory).

Po poskytnutí podpory je její příjemce povinen předkládat poskytovateli podpory nebo příslušné implementační agentuře aktuální údaje pro vyhodnocení monitorovacích ukazatelů přínosů projektu. Tyto informace musí poskytovat tři roky od data poskytnutí podpory.

Rozpočet OPPP pro rozpočtové období 2004-2006 (v EUR)

Priority/Opatření	EU (ERDF)	SR (MPO)	Celkem
1. Rozvoj podnikatelského prostředí	130 426 070	43 475 356	173 901 426
1.1. Infrastruktura pro průmyslový výzkum...	41 736 343	13 912 114	55 648 457
1.2. Rozvoj podnikatelské infrastruktury	59 995 992	19 998 664	79 994 656
1.3. Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů...	15 651 128	5 217 043	20 868 171
1.4. Rozvoj informačních a poradenských služeb	13 042 607	4 347 535	17 390 142
2. Rozvoj podnikatelského prostředí	119 991 986	39 997 328	159 989 314
2.1. Vznik a rozvoj MSP	62 604 514	20 868 171	83 472 685
2.2. Podpora technologií, inovací a rozvoj	31 302 257	10 434 085	41 736 342
2.3. Snižování energetické náročnosti...	26 085 215	8 695 072	34 780 287
3. Technická pomoc	10 434 086	3 478 028	13 912 114
3.1. Technická pomoc při řízení a implementaci...	5 217 043	1 739 014	6 956 057
3.2. Ostatní technická pomoc	5 217 043	1 739 014	6 956 057
Celkem	260 852 142	86 950 712	347 802 854

Na závěr této seminární práce bych chtěla ještě ukázat, kolik prostředků z strukturálních fondů jde na OP Průmysl a podnikání a v něm pak na jednotlivé priority a opatření. Na opatření 2.2 Podpora inovací výrobků a služeb je vyčleněno celkem 41 736 342 EUR. Tyto prostředky se mohou čerpat až do roku 2008.